

NUMMER 67
JAARGANG 14 - MEI 2025

DE DRUKTEMAKER

Tweemaandelijks infoblad van het Nederlands Drukkerij Museum/Leeuwerik 8 - 4872 PH Etten-Leur - info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

INDRUKWEKKENDE OPENING '1940-1945 GEDRUKT'

ETTEN-LEUR – In het Nederlands Drukkerij Museum is zaterdag 4 mei de tentoonstelling '1940-1945 GEDRUKT' geopend.

De expositie toont op indrukwekkende wijze hoe drukwerk een rol speelde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Posters, kranten, tijdschriften, voedselbonnen en zelfs verzetsblaadjes zijn overzichtelijk gepresenteerd.

door René Mensen, De Bode

Een bijzondere toevoeging is de doorlopende film waarin Etten-Leurenaren hun herinneringen aan de bevrijding delen. Herkenbare gezichten voor de lokale bevolking, maar vooral een waardevol inblikje voor jongeren in het leven van toen.

HERINNERINGEN EN VERHALEN:

Tijdens de opening waren onder andere de zussen Jo en Corrie Belderbos aanwezig, die hun verhalen uit de oorlogsjaren met het publiek deelden. Hun herinneringen, zoals bijvoorbeeld de haas die 'zichzelf aanbood' na wat aanmoedigingen van moeder Belderbos en uiteindelijk ook van vader, waren hilarisch. Daarnaast riepen de herinneringen vooral

René Mensen van weekblad De Bode neemt een interview af van de gezusters Jo en Corrie Belderbos (91 en 86 jaar). Zij hebben als jonge kinderen de oorlog meegemaakt en vertellen over hun herinneringen aan die oorlogstijd.

beelden op van speelsheid en kinderlijke vrijheid, ondanks de moeilijke tijd.

VERBROKKELENDE BEVRIJDING:

Historicus Christ Klep verzorgde een lezing over de gefaseerde bevrijding van Nederland tussen september 1944 en juni 1945. Op heldere wijze legde hij uit hoe de bevrijding strategisch verliep en pas compleet was toen ook de Waddeneilanden in juni

1945 waren bevrijd. Zijn recent verschenen boek „De Lange Bevrijding van Nederland” was de basis voor deze lezing.

SAMENSTELLING EN OPENINGSTIJDEN:

De tentoonstelling is samengesteld door Cees Jochems en verzamelaar André de Rijck. Eerder werkten zij al samen aan een tentoonstelling ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding, maar die kwam niet tot zijn recht vanwege

corona. Met die ervaring is nu alsnog een sterke presentatie neergezet.

De expositie loopt tot en met 30 november 2025. Het museum is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 13.00 tot 16.30 uur, en elke eerste zondag van de maand. De Museumkaart is niet geldig. Een aanrader voor jong en oud.

SAMENSTELLEN VAN TENTOONSTELLING NIET ALLEEN GEDAAN! DANKWOORD MEDEWERKERS 1940-1945 GEDRUKT

Ik vind van mezelf dat ik een eerlijke vent ben met als motto: ere wie ere toekomt. Alle lof over de tentoonstelling tot mij nemen is niet terecht. Zo werkt dat niet. Zal het uitleggen.

Zo'n 5 jaar geleden was in dit museum een prachtige tentoonstelling over 75 jaar bevrijding, mooi onderbouwd met prachtige items. Er was alleen 1 nadeel: tante Corona deed zijn entree en weg was de tentoonstelling. Voor de huidige tentoonstelling was het dus normaal dat ik contact zocht met André de Rijck, want over hem heb ik het. Die tentoonstelling was nl. een goede basis voor de huidige tentoonstelling. En natuurlijk deed hij mee. André, bedankt. Zonder jou en jouw contacten binnen documentatiegroep '40-'45 zou deze prachtige tentoonstelling veel minder prachtig zijn.

We hebben het absoluut niet alleen gedaan. Daarom, enorme dank aan: Mastboom Brosens Stichting met hun financiële bijdrage; Drukkerij Hendrickx voor het

sponseren van het drukwerk; Heemkundekring Jan uten Houte (Jos Buijs, Jos Hendrickx, Jan Van Meer) voor het leveren van teksten en fotomateriaal voor het Etten-Leurs hoekske; Eelco Scheeres van CamCom Videoproductions voor het beschikbaar stellen van de prachtige film "Etten-Leur in oorlog", die continue draait tijdens de openingsuren; Johan Roos, prachtige affiches, qua kleurgebruik en vormgeving en bedankt voor het gastvrije onthaal. Paul en Marisca Werner, voor het beschikbaar stellen van materiaal met een heel persoonlijk tintje; Weekblad de Bode voor het mogen gebruiken van 2 mooie teksten, gemaakt door René Mensen. Ook veel dank aan Christ Klep, die een interessante en boeiende

Cees Jochems bedankt alle direct betrokkenen van deze tentoonstelling.

lezing gaat geven over "een lange en verbrokkelde bevrijding". Christ studeerde aan de Stichting Opleiding Leraren in Utrecht, gevolgd door een studie aan de Universiteit Utrecht (geschiedenis en internationale betrekkingen). Na een aantal jaren als docent te hebben gewerkt bij de Universiteit Utrecht (1988-1992) maakte hij de overstap naar het Instituut voor Militaire Geschiedenis (IMG, inmiddels NIMH) van het ministerie van Defensie.

Sindsdien is Christ Klep freelance historicus-onderzoeker, universitair docent, publicist en commentator in de media. In maart 2025 verscheen zijn meest recente boek: „De lange bevrijding van Nederland”.

Dit boek is uiteraard te koop in ons museum.

Beste mensen, hiermee is de tentoonstelling geopend en André en ik horen graag hoe hij ontvangen wordt.

BRABANTSE KRANTEN IN DE OORLOG

Aan de vooravond van de Duitse inval telde Nederland 120 dagbladen. Ongeveer 50 hiervan waren gerelateerd aan een dagblad en verschenen als 'kopblad', 'nevenuitgave' of als 'dochter' met gedeeltelijke redactionele zelfstandigheid.

Vele dagbladen waren verbonden aan een politieke stroming. De neutrale dagbladen waren veelal streekgebonden en goedkoper dan de landelijke dagbladen. Grote landelijke dagbladen verschenen met een tweetal edities per dag. 's Ochtends en 's avonds kwam er een krant uit met de

wege een papierschaarste. Na de bevrijding kwamen er voor de vrije pers nog een aantal roerige jaren met als uiteindelijk resultaat dat de pers aan het einde van de veertiger jaren nog genoeg dezelfde structuur had als vóór mei 1940. Onderlinge conflicten, zowel tus-

Tijdens de bezetting waren er in Brabant 17 nieuws- en dagbladen van eigen bodem, de meesten van Katholieke signatuur, waarvan 5 bladen in West-Brabant:

De Avondster - Bergen op Zoom (na 17 december 1944 verboden)
De Zoom - Bergen op Zoom (na 16 okt. 1941 Brabantsch Nieuwsblad)
De Grondwet - Roosendaal (na 16 okt. 1941 Brabantsch Nieuwsblad)
Bredasche Courant - Breda (na 16 okt. 1941 opgeheven)
Dagblad van Noord-Brabant&Zeeland - Breda (na 27 okt. 1941 gestopt)

laatste dagelijkse nieuwtjes. In de grote steden kwam er ook nog een speciale stadseditie uit. Wat er de laatste weken van de bezetting nog als dagblad verscheen kon nauwelijks meer aanspraak maken op de titel 'krant'. Zowel het formaat als de inhoud waren minimaal, o.a. van-

sen de voormalige illegale pers als tussen de kranten die voor 1 januari 1943 ophielden met verschijnen, lagen hieraan ten grondslag, ook in West-Brabant. In Breda was de oud-hoofdredacteur van het Dagblad van Noord-Brabant, dat tijdens de bezetting was blijven verschijnen, zijde-

lings betrokken geraakt bij het illegale blad DE STEM VAN VRIJ NEDERLAND uit Tilburg. Gebruik makend van het recht, om als voormalig illegaal blad te mogen blijven verschijnen, wilde hij na de oorlog van De Stem een groot landelijk katholiek dagblad maken. Het Militaire Gezag gaf schoor-

voetend toestemming aan hem om De Stem als plaatselijk dagblad te laten verschijnen. In de latere jaren is De Stem uitgegroeid tot een groot provinciaal blad, het huidige BN/deStem. Na de bevrijding ontstond spoedig weer een gevarieerd persweten, dat veel leek op de vooroorlogse situatie.

DE GEBROEDERS VAN ZUNDERT

Het gezin van Zundert met de zonen Johannes en Adrianus woonde op de Hoge Donk 35 (Wijk K18) te Etten-Leur.

JOHANNES VAN ZUNDERT:

In november 1943 was hij met een razzia s' nachts door de Duitsers opgepakt en ingevolge de "Arbeidsinzet" in Duitsland aan het werk gezet.

Na een vakantie keerde hij niet terug. Johannes was gearresteerd en terecht gekomen in kamp Amersfoort.

Op 30 maart 1944 was hij overgebracht naar Frankfurt am Main. Hij werd te werk gesteld bij de firma Erks in Frankfurt. Hij werd daarna overgeplaatst naar Stammlager VI J in Krefeld. Het kamphoofdkwartier zou thans ten noorden van de A44 bij de afrit Krefeld-Fichtenhain gelegen hebben.

Het kamp werd gebruikt tussen oktober 1939 en oktober 1944. De cijfers over het aantal krijgsgevangenen variëren, maar er waren enkele tienduizenden in het gebied aanwezig.

Ze waren meestal gevormd in werkgroepen van tussen de 20 en 50 gevangenen (Arbeids-Kommando).

Het organiseren van zo'n groot aantal verschillende groepen was natuurlijk een grote logistieke taak.

De gebouwen, die er nog aanwezig zijn, waren voornamelijk in gebruik als kampadministratie. Johannes was op 24 juni 1944 in de kreis Krefeld overleden op 22-jarige leeftijd.

Hij was als krijgsgevangene werkzaam in een metaalfabriek te Krefeld en was klem gekomen tussen metaalplaten.

De jongere broer Adrianus van Zundert is geboren op 1 juni 1924 te Etten-Leur.

ADRIANUS VAN ZUNDERT:

Op 4 juli 1944 was hij samen met buurjongen Gerardus van Peer onder de gemeente Rucphen gearresteerd als "politieke hol-lander".

Zij verbleven gezamenlijk in Kamp Amersfoort en op 18/19 juli 1944 werden zij overgebracht naar kamp Buchenwald. Door BDS (Befehlshaber der Sicherheitspolizei) te Den Haag was bepaald, dat Adrianus en Gerardus werden geplaatst in kamp Buchenwald.

Het kampnummer voor Adrianus werd nr.623.

Op zich een bijzonder laag nummer in 1944, maar vrijgekomen nummers werden weer uitgegeven. Zij werden beiden bij aankomst ondergebracht in Barak 59. Hij werd geregistreerd met de toevoeging "Dikal". Het beteken-

Johannes van Zundert.

de: "Darf in kein anderes Lager". Hij mocht niet te werk worden gesteld in een buitenkamp. In zijn aanwezige bescheiden van het kamp Buchenwald stonden nogal wat medische en andere gegevens over hem. Hij had blond haar, zijn ogen waren grijs, miste geen tanden, was nooit ernstig ziek geweest. Zo had hij ook de 7-jarige lagere school bezocht en was nooit veroordeeld geweest.

TEST-MEDICATIES:

Adrianus mocht alleen werken in Barak 22 (Fecalische Afdeling). Begin 1942 was men in barakken 46 en 50 gestart met medische experimenten.

Gevangenen werden onder andere ingeënt met test-medicaties zoals typhus.

In 1943, 1944 en 1945 zouden dit

Adrianus van Zundert.

soort experimenten nog meerdere malen plaatsvinden.

Hij heeft tijdens zijn verblijf in het kamp Buchenwald TBC opgelopen. In januari/februari 1945 heeft hij driemaal een dosis van een vaccin tegen tyfus en dysenterie toegediend gekregen. Uit zijn latere leven blijkt, dat deze behandeling niet het gewenste effect heeft gehad.

Adrianus werd evenals Gerardus van Peer het slachtoffer aan het einde van de oorlog 1940 - 1945 van een "Dodenmars" naar Flossenbürg.

Bij het verlaten van het kamp Buchenwald was Adrianus al niet meer in staat om verder te lopen. Hij werd teruggebracht naar het kamp. Kort hierop hebben de Amerikanen op 11 april 1945 de nog aanwezige gevangenen van Kamp Buchenwald bevrijd.

Adrianus kwam terecht in een ziekenhuis en er werd bij hem TBC geconstateerd.

De gezinnen van Peer en van Zundert plaatsten ieder een advertentie om inlichtingen te verkrijgen over de verblijfplaats van de zonen Adrianus van Zundert en Gerardus van Peer in het Brabantsch Nieuwsblad van 8 juni 1945.

Op 12 augustus 1945 is Adrianus terug gekeerd in Etten-Leur. Hij had de oorlog overleefd, maar zijn gezondheid was niet zoals het moest zijn.

Hij was niet in staat om te werken en heeft een periode in de Klokenberg verbleven.

OORLOGSSLACHTOFFER:

Adrianus werd door de Stichting 1940-1945 aangemerkt als een oorlogsslachtoffer.

Op 4 november 1952 sloot hij een wettelijk huwelijk met Wilhelmina van Zundert.

Gerardus van Peer had de oorlog niet overleefd en was tijdens de "Dodenmars" dood geschoten.

In 1955 werd Adrianus hersteld verklaard door de Buitengewone Pensioenraad en was minder dan 10% arbeidsongeschikt. Op dat moment heeft het kerkelijk huwelijk plaatsgevonden. Hij ging werken op de gloeilampenfabriek "Flora" te Leur. In 1958 kreeg hij behoorlijk last van een TBC-abces in de endeldarm en deze werd operatief verwijderd.

Dit herhaalde zich daarna nog 14 keer. In 1965 heeft Adrianus een zware operatie ondergaan en is het abces niet meer teruggekeerd. De werkzaamheden werden minder bij de "Flora" en deze is in april 1966 failliet gegaan. Hij was al eerder daar vertrokken en was bij het confectiebedrijf "Hertzberger" aan het Liesbos gaan werken. Hij stond in de perskamer en daar was het veel te benauwd voor hem. Hij kon gaan werken op de Hoofdvestiging te Rotterdam als confectiesnijder, maar het reizen hier naar toe iedere dag was belastend voor hem. Ondanks alle fysieke en mentale ongemakken is hij hier blijven werken tot zijn overlijden.

Op 10 april 1970 is hij op 45-jarige leeftijd plotseling aan een hartverlamming overleden te Etten-Leur.

Tekst: Jan van Meer

Bronvermelding:

West-Brabants Archief,

Oorlogsbronnen.nl,

Oorlogsgravenstichting.nl,

Openarchieven.nl

Zijn jongste zuster Jaantje (links) bij het graf op het Hauptfriedhof te Krefeld.

JACOBUS SUIJKERBUIJK EN DE POST OP DE VLOEIWEIDE

Op 4 september 1944 werd via Radio Oranje bekend gemaakt, dat de geallieerden de grens met Nederland waren overgetrokken en dat Breda was bevrijd. Dit had tot gevolg, dat er paniek uitbrak onder de in Nederland aanwezige Duitsers en NSB'ers. Velen vluchtten op 5 september 1944 richting het oosten (Dolle Dinsdag). Er ontstond een bestuursvacuüm in deze gelederen. Dit had tot gevolg, dat Nederlandse duistere personen opgevallene taken naar zich toe trokken.

Dit was ook van toepassing op een aantal NSKK'ers (National-Sozialistische KraftfahrKorps) in de regio Breda. Het was van oorsprong een Duitse "transportonderneming" voor het vervoer van allerlei oorlogsmaterieel of personen. Twaalf Nederlandse personen van het korps NSKK, waaronder Jacobus Suijkerbuijk (7 september 1898 geboren op Attelaken te Leur), zouden een hoofdrol gaan vervullen bij de bestorming van een illegale zendpost, welke op 4 oktober 1944 aanwezig was op het landgoed "De Vloeiweide" te Rijsbergen.

VUURGEVECHT:

De zendpost was gevestigd in de boswachterswoning van de heer M.J.E. Neefs. Zijn echtgenote was M.C. Neefs-Koijen en ze waren beiden geboren in België (Moll en Meir).

De kleine boswachterswoning, gelegen in het midden van het landgoed, werd in de vroege ochtend van 4 oktober 1944 omsingeld door Duitse militairen en de 12 Nederlandse NSKK'ers. Er ontstond een vuurgevecht, waarbij de schuur en de woning in brand werden gestoken. Er waren meerdere personen nog aanwezig tijdens deze brand in de boswachterswoning. Zij kregen niet de kans om deze te verlaten.

ZWAARGEWONDEN:

De 2 grootste sadisten waren de NSKK'ers Jacobus Suijkerbuijk en Johannes Hendrikus Loesberg. Twee zwaargewonden, Paul Windhausen en Marinus van den Boogaard, die buiten de woning lagen, werden door de NSKK'er Jacobus Suijkerbuijk van dichtbij door een pistoolschot gedood. De andere gevallen

Een luchtfoto van het gebied rondom „De Vloeiweide”.

slachtoffers waren: Maria Cornelia Neefs-Koijen, Maria Emilia Neefs, Maria Francisca Neefs, Cornelis Jacobus Neefs, Johan Oberg, Hendrikus van der Sande en Hendrikus Touw. Boswachter Neefs had kunnen vluchten en is later alsnog opgepakt. Hij heeft met hulp uit de Marechausseekazerne te Zevenbergen kunnen ontsnappen.

GEFUSILLEERD:

Er waren gevangenen genomen bij deze actie als leden van deze verzetsgroep: Johannes Jacobus Bakker, Jacobus Juda van den Boogaard, Henricus Petrus Brautigam, Adrianus Johannes van den Heuvel, Hendrikus Heiko Hofman, Johannes Marinus Nelissen, Franciscus Frederik de Visser en Johannes de Vries. Deze personen zijn de andere dag op 5 oktober 1944 zonder enige vorm van rechtspraak om 8 uur in de morgen op de schietbanen in het Mastbos te Breda allen gefusilleerd. Frie Renard, die toevallig aanwezig was in de boswachterswoning, is na de executie vrijgelaten.

In totaal 17 oorlogsslachtoffers waren te betreuren door deze brute overval op de zendpost, waarbij de 12 Nederlandse NSKK'ers een groot aandeel in hadden. Aan Duitse zijde vielen 3 doden t.w.: Luitenant Kurt Steinmeier, Untenofficier Christel Bühler en NSKK'er Fokke Mulder.

SPRAKE VAN OEFENING:

Later, tijdens de rechtszittingen

tegen deze NSKK'ers, verklaarden men dat zij in de veronderstelling leefden, dat er sprake was van een oefening. Dat ze met scherp schoten was hun blijkbaar ontgaan.

In de rechtszitting bij de Raad van Cassatie van april 1948 maakte Leurenaar Jacobus Suijkerbuijk niet de indruk veel veranderd te zijn sinds zijn optreden op de Vloeiweide.

Twee zwaargewonde verzetslieden werden daar tijdens het gevecht door Jacobus Suijkerbuijk doodgeschoten. Zijn excuus hiervoor was, dat hij dit op bevel van een Duitser had gedaan. Dit werd aangemerkt als zijnde moord.

Uiteindelijk is Suijkerbuijk de enige veroordeelde van de 12 NSKK'ers bij wie de opgelegde doodstraf daadwerkelijk ten uitvoer is gebracht.

Op 23 maart 1949 is Jacobus Suijkerbuijk om 8 uur in de morgen te Vught terechtgesteld in de leeftijd van 50 jaren.

Tekst: Jan van Meer
Bronnen: Wikipedia.nl,
West-Brabants Archief,
Brabants Historisch Informatie
Centrum, Regionaal Historisch
Centrum Eindhoven,
Stadsarchief Breda,
Delpher.nl,
Oorlogsgravenstichting.nl,
Brabantsegesneuvelden.nl,
Oorlogsslachtoffers.nl,
Findagrave.com.

IN MEMORIAM

ter gedachtenis aan den heldendood,
van:

**PAUL WINDHAUSEN
EN ZIJN MAKKERS**

**J. OBERG
H. v. d. SANDE**

**R. v. d. BOOGAARD
H. TOUW**

Zij bedienden en bewaakten in deze woning
de radiopost van den Orde-dienst.
Werden door een overmacht aangevallen
en sneuvelden hier op 4 October 1944

hierbij verloren mede het Leven
de Vrouw en drie Kinderen
van den boswachter **NEEFS**

Alsmede tot aandenken aan
het heldhaftig sterven van:

hun medestrijders
**H. BRAUTIGAM
C. v. d. BOOGAARD
H. HOFMAN
F. de VISSER**

**J. BAKKER
J. v. d. HEUVEL
J. NELISSEN
J. de VRIES**

Zij werden hier gevangen genomen en op
de schietbaan in het mastbosch bij Breda
gefusilleerd op 5 October 1944

Voorbijganger, die dit leest, wil bedenken
deze grond, waarop gij staat, is gewijd
door Nederlandsch bloed.

Zij stierven voor U. Leef gij voor hen
en voor de idealen, waarvoor zij zich gaven.

DAAR DOEN WE HET VOOR: BEDANKJES VAN DE SCHOLEN

Voor het schooljaar 2024-2025 hebben zich tot nu toe ruim 800 leerlingen ingeschreven voor de projecten: De Letterkist van Dirk den Drukker, Letterkunst en Museumschatjes. De leerlingen zijn altijd weer verrast als ze er achter komen dat een museum niet per definitie saai en oubolig hoeft te zijn.

Ons museum is daarom ook een doe-museum, waar zo weinig mogelijk theorie gegeven wordt en alleen maar "handen uit de mouwen" gepromoot wordt. Af en toe verrassen de bezoekende leerlingen onze rondleiders. Zo ook de leerlingen van groep 8 van BS de Heilinde uit Sint Willebrord. Na afloop van het project kregen alle rondleiders een mooi "bedankje". Daar doe je het toch voor?!

Beste lezer,
Deze Druktemaker staat voor het grootste in het teken van onze nieuwe tentoonstelling:
1940-1945 GEDRUKT
ONDERDRUKKING
EN BEVRIJDING
Deze is vanaf zondag 4 mei te bezichtigen en duurt tot en met 30 november 2025.
We hebben een aantal verhalen binnengekregen via de Heemkundekring Jan Uten-Houte en we publiceren er een paar van. U kunt het allemaal eens rustig nalezen. Maar u kunt ook komen kijken naar al het origineel materiaal wat te zien is over WO II.
Onze rondleiders hebben de afgelopen maanden een aantal leuke reacties gekregen van scholen, die op bezoek zijn geweest. We zouden er een Druktemaker mee kunnen vullen. We hebben de mooiste eruit gepikt.
We hebben nog een paar scholen voor Museumschatjes te gaan en dan kunnen de rondleiders ook op vakantie. Dat geldt ook voor Dirk den Drukker. Hij heeft het weer erg druk gehad.

Was getekend,
Frans de Nijs

MOOIE RAPPORTCIJFERS VOOR RONDLEIDERS

We zijn bijna aan het einde van het schooljaar 2024-2025. Veel schoolklassen uit Etten-Leur en ook uit de regio hebben ons Nederlands Drukkerij Museum bezocht. We mochten verschillende evaluatieformulieren ontvangen en daaruit konden we afleiden dat we het niet slecht hebben gedaan. Eén van die formulieren drukken we hieronder af. Allemaal bedankt voor jullie reacties.

Evaluatieformulier Kunst en Erfgoed KOEPEL

Naam voorstelling/product:
Nederlands Drukkerij Museum

School: Kompas Groep: 7
Datum: 19/03/2025;
Project LETTER-KUNST

Over het project

Wat vond u persoonlijk van het project?

Goed, ik was enthousiast, goede kwaliteit

Hoe waren de reacties van uw leerlingen op het project?

Goed, de leerlingen waren geïnteresseerd en geboeid

De lesbrief

Wat vond u van het lesmateriaal bij het project?

Goed, goede kwaliteit en vormgeving, goed bruikbaar en nuttig

Hoeveel lessen heeft u gebruikt uit het project?

Enkele lessen

Vakdocent/Begeleider

Naam van de vakdocent/begeleider: Ton en Frans

Wat vond u van de les van de vakdocent/begeleider?

Goed, de vakdocent deed het goed, sloot aan bij het niveau van de kinderen, kon boeien

Hoe reageerden leerlingen op de lessen van de vakdocent?

Goed, ze waren geïnteresseerd en geboeid

Welk cijfer zou u de les van de vakdocent/begeleider geven?

7

Hoe tevreden bent u over de organisatie van het project?

Heel tevreden, alle materialen en informatie op tijd ontvangen, alles was compleet

Welk cijfer zou u dit project zelf geven?

9

Zou u dit project aanbevelen bij anderen?

Ja

SPONSOREN / DONATEURS 2025

Amstel Graphics B.V. Amstelveen
ControlMedia, Etten-Leur
De Snelle Drukkers B.V., Vlaardingen
Drukkerij Hendrickx, Etten-Leur
Drukkerij Snep, Eindhoven
Drukkerij Vorsselmans, Zundert
F1 = Help, Gouda
Geskus Grafimedia, Fijnaart
Grafisch Opleidings Centrum (GOC), Veenendaal
Koninklijke Drukkerij Em de Jong BV, Baarle Nassau
Mekes Graphic Machinery B.V., Roosendaal
Luijten Adviesgroep, Etten-Leur
Oranjefonds, NL-Doetdag
PvW Offsetservice, Oss
Rabobank West-Brabant Noord
Trainingsbur. Zorginstellingen, De Keerzijde, Zevenberg 'hoek
StickGoed, Roosendaal

Mevr. E. Buurstede-Jochems, Etten-Leur
Mevr. B.M. Doppen-van Raamsdonk, Etten-Leur
Mevr. L. in 't Groen-Evers, Breda
Mevr. A. Makken, Maasland
Mevr. Strijbosch-Aanholt, Venlo
Mevr. J. de Leeuw-Luyks, Etten-Leur
Dhr. S. Adriaanse, Eindhoven
Dhr. M.J.H. Bakker, Oosterhout
Dhr. L. van Beek, Breda
Dhr. A.A.J. Buisman, Amsterdam
Dhr. D. Buurstede, Breda
Dhr. J. van Ginneken, Etten-Leur
Dhr. P. Goossens, Antwerpen
Dhr. H. Jochems, Oosterhout
Dhr. W. Laanstra, Etten-Leur
Dhr. F. Metsaers, Oosterhout
Dhr. Mostert, Roosendaal
Dhr. J. Mugge, Etten-Leur
Dhr. L. Nederlof, Klundert
Dhr. P. van der Neut, Etten-Leur
Dhr. A. de Rijck, Etten-Leur
Dhr. H. v.d. Spijker, Geertruidenberg
Dhr. Verseveldt, Etten-Leur
Dhr. J. Vandenbroeke, Essen-België
Dhr. J.H. Vis, Barendrecht
Dhr. en mevr. van Gurp, Molenhoek
Dhr. en mevr. van Bedaf, Klundert
Dhr. en mevr. Suijkerbuijk, Rijsbergen

WORKSHOPS

INTRODUCTIE-WORKSHOP "LETTERZETTEN/DRUKKEN"

Gedurende 3 opeenvolgende dagdelen wordt aan de deelnemers de beginselen bijgebracht van het zet- en drukprocedé. Elke deelnemer zet en drukt briefpapier, visitekaartje, label of een poster(tje). Het uitgangspunt is een simpel ontwerp of idee, omdat "het bijbrengen van de basis" en "het gevoel krijgen" centraal staat.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters. Het drukken gebeurt in boekdruk (ook wel hoogdruk genoemd) op verschillende drukpersen. Dit is mede afhankelijk van het formaat van het ontwerp.

Iedere dagdeel heeft dus een onderwerp, te weten het drukken van: een labeltje, poster(tje) en huisstijl (visitekaartje, brief, of zoiets).

In 3 dagdelen maak je dus 3 verschillende soorten drukwerk.

WORKSHOP "LETTERPRESS"

Gedurende één of meerdere ochtenden werken de cursisten zelfstandig onder professionele begeleiding aan een opdracht, door de deelnemer zelf aan gedragen. Er wordt gewerkt in de Grafische Werkplaats. De deelnemer zet en drukt dus met als uitgangspunt een eigen ontwerp of idee.

Het letterzetten gebeurt met houten en loden letters.

Het drukken gebeurt in hoogdruk op diverse drukpersen.

WORKSHOP "WERKMAN"

Er kan gewerkt worden volgens de "Werkman-methode".

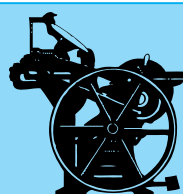
De Groninger drukker/kunstenaar H.N. Werkman maakte in zijn werk gebruik van verschillende druktechnieken. Hij combineerde sjabloneren, stempelen en "met een roller op papier werken" en maakte daarmee unieke kunstwerken (druksels geheten), die over de hele wereld bekendheid genieten. Vaak gebruikte hij hierbij stukjes karton of ander materiaal, die hij zelf de gewenste vorm gaf door te scheuren, knippen of snijden".

Deze workshop wordt gegeven met minimaal 4 à 5 personen.

Interesse om een workshop te volgen?
info@grafischewerkplaatsetten-leur.eu

**WILT U OOK ONS MUSEUM
STEUNEN? WORD DONATEUR!**

U kunt zich aanmelden via:
info@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

**Nederlands
Drukkerij
Museum**

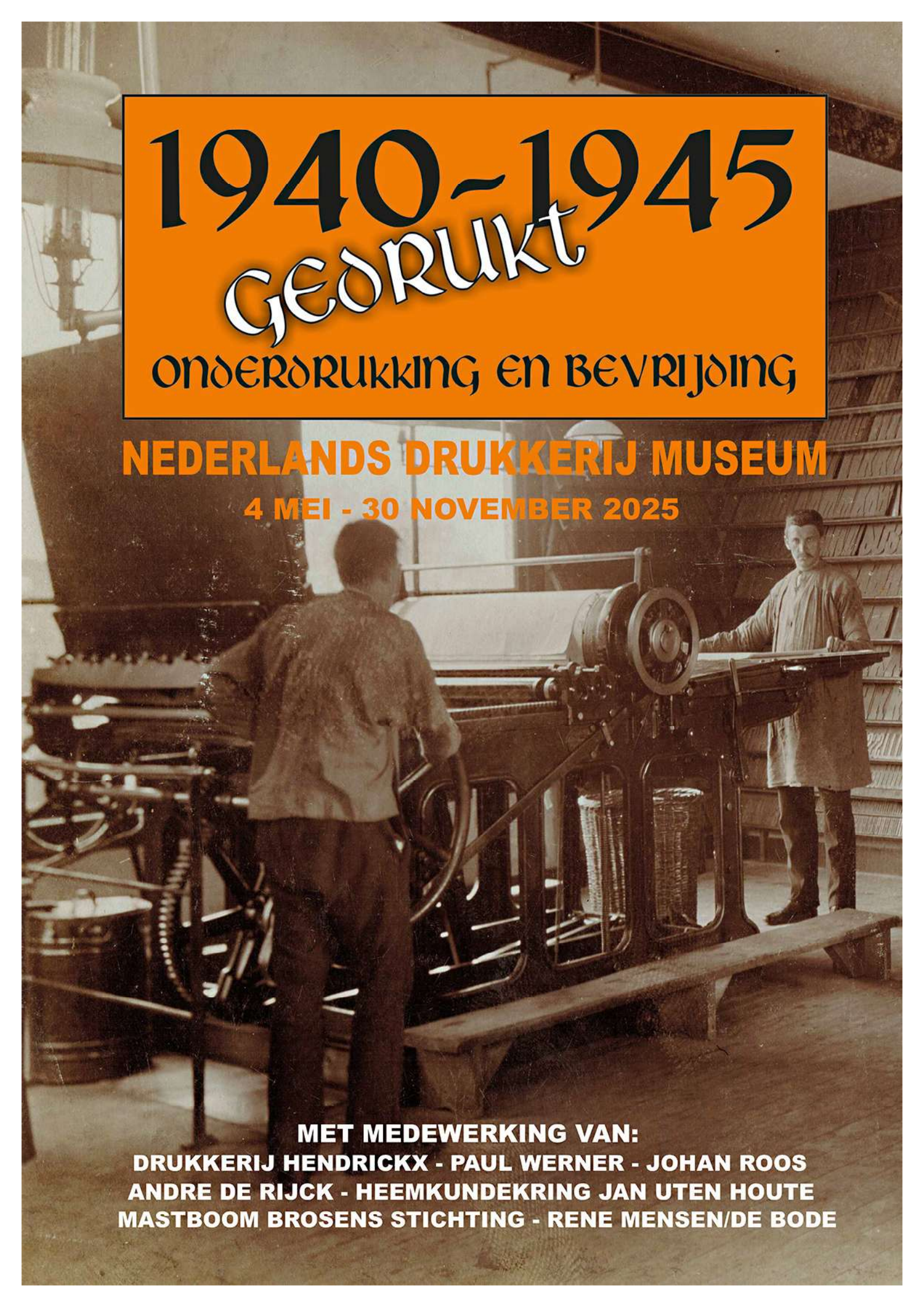
COLOFON:

eindredactie: Cees Jochems

vormgeving en opmaak: Frans de Nijs

abonneren:

nieuwsbrief@nederlandsdrukkerijmuseum.eu

1940~1945

Gedrukt

ONDERDRUKKING EN BEVRIJDING

NEDERLANDS DRUKKERIJ MUSEUM

4 MEI - 30 NOVEMBER 2025

MET MEDEWERKING VAN:

**DRUKKERIJ HENDRICKX - PAUL WERNER - JOHAN ROOS
ANDRE DE RIJCK - HEEMKUNDEKRING JAN UTEN HOUTE
MASTBOOM BROSENS STICHTING - RENE MENSEN/DE BODE**